

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ÖSSZHANGZATTAN 4.

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zeneművészet
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zenetanár – Licenciátus zenében
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Összhangzattan 4.				A tantárgy kódja		TLM 3604			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. habil. Coca Gabriela – egyetemi professzor								
2.4. Tanulmányi év		3	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	12
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					3
Más tevékenységek: Műelemzések, különböző korális dallamok harmonizálása, korál-elemzések					8
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám				51	
3.8. A félév összóraszám				72	
3.9. Kreditszám				3	

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Zeneelméleti előképzés, a kulcsok és hangjegyek ismerete
4.2. Kompetenciabeli	Kottaismeret, logikai készség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	az előadóterem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő kottatár megléte a könyvtárban, megfelelő példányszámban, vagy a kották sokszorosítási lehetősége, a szeminárium terem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Az összhangzattan, mint a zene függőleges dimenziójának meghatározó eleme, technikai alap szaktantárgy. Elsődleges helye van a zenei szaktantárgyak között. Az összhangzattan elemeinek a megtanulása és később a tanítása külön figyelmet igényel a diákok részéről, mint jövőbeli tanárok. Az összhangzattan megtanulása a gyakran használt akkordikus készlet elsajátításában rejlik, úgy egyszerű harmonizálás keretében, mint pedig komplexebb feladatokban. Ez a folyamat szükségessé teszi a harmóniai összefüggések alapszabályainak ismeretét. - azonosítja a zene jellemzőit. - tanulmányozza a kottákat.
Transzverzális kompetenciák	- Az elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket a hallgatók alkalmazni tudják a műelemzéseik és zenei előadásuk során. A harmonizálás szabályainak ismerete hozzá segíti a diákokat a zenei művek megértéséhez. Úgyis, az elsajátított ismeretek által a diákok (jövőbeli tanárok) képesek lesznek maguk is monodikus műveket harmonizálni, korálfeldolgozásokat készíteni, és önálló harmonizálásokat készíteni. Mindenek a tanításban is hasznát veszik, jobban ösztönözve a diákokat azzal, hogy a tanár által kimondottan számukra komponált kicsi kórusműveket, harmonizációkat adhatnak elő csoportosan, színpadon vagy zeneórán. Ugyanakkor ösztönözően hat a diákokra alkotás szempontjából is, olyan értelemben, hogy ők maguk is megpróbálhatnak kicsi műveket komponálni egymásnak, és nem csak a készen meglévő zeneművekkel foglalkozni. - Saját magukat népszerűsítik - Saját szakmai fejlődésüket irányítják.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri, azonosítja, meghatározza és leírja a klasszikus írástechnikák és a zenei elemzés bevett módszereinek alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és elveket, nyelvtani szabályokat és zenei nyelvi elemeket, különös tekintettel a szakterületre.
Képességek	A hallgató képes megfelelően alkalmazni a klasszikus zenei szövegalkotási technikákat (a szakiránytól függően különböző sajátosságokkal és bonyolultsági szinttel), esztétikai és szemantikai értékekkel rendelkező eredmény elérésére törekedve.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, avagy elvégezni a szakirányra jellemző repertoárból származó zeneművek kreatív és kritikus elemzését a zenei gondolkodás és a megszerzett ismeretek segítségével, a zenei kifejezéssel azonosított zenei nyelvi elemek, írástechnika és zenei formák összefüggésbe hozásával.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy általános célkitűzése az, hogy a diákokat megtanítsa a harmóniák összefűzésének szabályaira. A tantárgy keretében szorgalmazzuk a diatonikus, tonális összhangzattannal kapcsolatos összes alap információ elsajátítását. Ezeknek az ismereteknek a bővítését a diatonikus harmóniai keret kiszélesítésével érjük el, a kromatikus (modulációs), valamint a modális harmónia rend felé.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tantárgy sajátos célkitűzése a diákokat ösztönözni a saját alkotások létrehozására, korál dallamok harmonizációjára, valamint egy-egy mű harmóniai és tonális világához való analitikus megközelítésére, annak harmóniai és tonális felépítési logikájának megértésére.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
6. fejezet: MODÁLIS ÖSSZHANGZATTAN	Magyarázat, példák elemzése	
6.1 Általános jellemzők		
6.2 Az eol módusz	Magyarázat, példák elemzése	
6.3 A fríg módusz	Magyarázat, példák elemzése	
6.4 A dór módusz	Magyarázat, példák elemzése	
6.5 A mixolíd módusz	Magyarázat, példák elemzése	
6.6 A lyd módusz	Magyarázat, példák elemzése	
6.7 Heptatonia Secunda	Magyarázat, példák elemzése	
7. fejezet ROMANTIKUS, IMPRESSZIONISTA ÉS MODERN ÖSSZHANGZATTAN	Magyarázat, példák elemzése	
7.1 Tercrokonság – terckapcsolás		
7.2 Akkordszerkezetek ajoutée-elemekkel	Magyarázat, példák elemzése	
7.3 Gravitációs hangközök, akkordok és ezek összefűzése, egymásra helyezése	Magyarázat, példák elemzése	
7.4 Nongravitációs (geometrikus) hangközök, akkordok, és ezek összefűzése, egymásra helyezése	Magyarázat, példák elemzése	
7.5 Intra-, és inter-axiális kadenciák	Magyarázat, példák elemzése	
7.6 Cluster-akkordok	Magyarázat, példák elemzése	
7.7 Jazz-harmóniák számozása	Magyarázat, példák elemzése	
7.8 A jazz–zene alapkadenciái		
Könyvészet:		

Terényi Ede – Coca Gabriela, *Armonie (Összhangzattan)*, Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 64-139. oldal
 Bárdos Lajos, *Modális harmóniák*, Zeneműkiadó, Budapest, 1979.
 Szelényi István, *A romantikus zene harmóniavilága*, Zeneműkiadó Vállalat, Budapest, 1965.
 Terényi Ede, *The Harmony of the Modern Music (1900-1950)*, Grafycolor kiadó, Kolozsvár, 2006.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
6. fejezet: MODÁLIS ÖSSZHANGZATTAN 6.1 Általános jellemzők – PÉLDÁK ELEMZÉSE	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.2 Az eol módusz - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.3 A fríg módusz - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.4 A dór módusz - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.5 A mixolid módusz - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.6 A lyd módusz - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
6.7 Heptatonía Secunda - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7. fejezet ROMANTIKUS, IMPRESSZIONISTA ÉS MODERN ÖSSZHANGZATTAN 7.1 Tercrokonság – terckapcsolás - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7.2 Akkordszerkezetek ajoutée-elemekkel - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7.3 Gravitációs hangközök, akkordok és ezek összefűzése, egymásra helyezése - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	

7.4 Nongravitációs (geometrikus) hangközök, akkordok, és ezek összefűzése, egymásra helyezése - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7.5 Intra-, és inter-axiális kadenciák - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7.6 Cluster–akkordok - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
7.7 Jazz-harmóniak számozása 7.8 A jazz–zene alapkadenciái - GYAKORLATOK	Összhangzattani gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések	
Könyvészet: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i> , Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 164-183 oldal (Gyakorlatok): 1. Modális összhangzattan (116 – 128. gyakorlat), in: Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i> , Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 173 - 183. old.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az iskolai zenetanításban a zenetanár számára elkerülhetetlen a kottával való kapcsolat, úgy a zeneművek megismertetésében a tanulókkal, mint pedig a zenei gyakorlatban – kóruséneklés, hangszerjáték tanítása során. - A zenei művek felépítési logikájában a hangnemek, harmóniai összefűzések felismerése, elemzési készsége elengedhetetlen, mivel a zenei formának egyaránt van vízszintes dimenziója (polifónia), és függőleges dimenziója (harmónia). Egy zenei mű logikájának az áthatolásában nélkülözhetetlen annak tonális és harmóniai struktúrájának felfedezése és megértése. Mindezek ismerete elősegíti a zenei művek minőségi előadását is, és minőségi oktatását. A minőségi előadásokat, valamint a minőségi oktatást minden zenei közösség, és minden szakmai egyesület, oktatási intézmény elvárja.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A megjelölt anyag ismerete. Pótolási lehetőség pótszeszióban. Plagizálás, vagy vizsgán való csalás következménye az adott vizsgaidőszakban a vizsgáról való kizárás. Óvás megoldása: az írásbeli dolgozat újraértékelése.	Kurzusok: Vizsga a vonatkozó elméleti anyagból, írásbeli teszt formájában	50%

10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi feladatok: Szemináriumi feladatok: Minimum 8 ütemes feladat (basszus vagy szoprán szólam) megharmonizálása J.S. Bach – Négyszólamú Korál-elemzés, a tanult elemek felismerése - A szemináriumokon való aktív részvétel figyelembevétele - A szemináriumokon 80%-os részvétel kötelező	- Elbírálási kritériumok: elméleti anyagismeret, helyes harmonizálás és akkord összefűzés-elemzés	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A leadott és a kurzusban megtalálható elméleti anyag ismerete, valamint a kurzusban levő gyakorlatok elfogadható szintű megoldása (harmonizálása, elemzése).			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés dátuma:
29.04.2025

Előadás felelőse
Dr. habil. Coca Gabriela
– egyetemi professzor

Szeminárium felelőse
Dr. habil. Coca Gabriela
– egyetemi professzor

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató
Dr. Péter István - adjunktus

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.